

Tommy Ohlsson

MINNENAS DOFTER

ULTIMA ESPERANZA BOOKS

ISBN: 978-91-980510-3-2

**©Tommy Ohlsson
Stockholm 2013**

**Foto: Tommy Ohlsson
totwin@telia.com
www.totwin.wordpress.com**

**Utgiven av: Ultima Esperanza Books
www.ultimaesperanzabooks.se**

*Ibland kan en vandring bli längre än jag trott mig möjlig att orka gå
Den kan också visa mig något jag inte visste jag kunde få se
Jag vet ingenting om någonting, förrän jag varit där och sett
det jag behöver se, för att kunna förstå...*

TTwin

*Det du trodde att du hade glömt
av det du önskade att du bara drömt
gamla spöken är det enda du ser
du är tillbaka i det förflutnas kvarter*

*Mycket är förändrat men det mesta är sig likt
så även du
upptäcker du nu
Du är tillbaka i det förflutnas kvarter
och syner ifrån mardrömmen är det enda du ser...*

T Twin

Det blåser frånlandsvind den dagen då han och Roger smyger sig ner till småbåtshamnen. De går utmed raden av ekor som med lätta klunkande ljud guppar på vattnet. En av dem verkar särskilt spännande. Det finns inget folk i sikte så de två småpojarna går med bultande hjärtan ombord och sätter sig att gunga ekan från sida till sida.

”Vi leker att vi är ute på havet och att det stormar!” Båten kränger fram och tillbaka. Killarna skrattar och har kul. Det är då det händer...

Det gamla rep som båten varit förtöjd med har flisats upp och nu har de börjat att driva.

”Vad ska vi göra!” Ekan driver ut mot havet. De tittar i båten som om årorna, som inte fanns där tidigare, nu helt plötsligt skulle ligga där. Men det gör de inte. Panik, överklighetskänsla och en begynnande dödsängest fyller nu snabbt deras små kroppar.

”Vad ska vi göra!” Roger sitter med vidöppen mun och skräckslagna ögon.

”Vi måste hoppa i, annars hamnar vi i Danmark!” Han ser hur de driver längre och längre ut och närmar sig öppningen på vågbrytaren. Den är fem meter bred, den öppning som utgör in och utlopp till småbåtshamnen, och där utanför går vågorna betydligt högre än inne vid bryggan.

”Vi måste hoppa i!” skriker han på nytt.

”Jag kan inte simma så bra, inte med kläder på i alla fall!” Hans kompis röst är rädd och gäll. Men nu ser han vad som kan vara en möjlighet till räddning.

”Titta, vi driver mot piren! Om vi hoppar när vi verkar vara som närmast så klarar vi det nog! Det är vår sista chans!” De ställer sig upp i den vingliga och alltmer guppande båten och samlar sig för hoppet som ska rädda dem.

”Nu, hoppa nu!” Han hoppar för allt han är värd och hamnar på

stenarna precis vid vattenlinjen. Han landar hårt. Det känns i kroppen men på ett bedövat sätt. Kläderna blir snabbt blöta och tunga av vattnet och kämpandes för sitt liv drar han sig uppåt bit för bit på de hala stenarna.

Flämtande vänder han sig om när han känner sig någorlunda i säkerhet.

”Vi klarade det! Vad var det jag sa? Vi skulle klara det!” Men han kan inte se sin vän.

”Roger!” Han känner hur det knyter sig hårt i hans inre. Känslan av överklighet förstärks när han ser den tomma ekan med stora plask studsas på de allt högre vågorna ut mot Kattegatt. Nu kommer paniken på nytt, kraftigare. Han stirrar vilt åt alla håll, försöker att se ner i vattnet, ropar efter honom.

”Roger, var är du!?” Men han ser inget och får heller inget svar. Den tomma ekan försvinner längre och längre bort på vågorna. Till slut kan han inte ropa längre, munnen är för torr. Han får inte fram ett ljud. Hur länge han sitter fastklamrad vid de blöta stenarna vet han inte. Det kan vara minuter lika väl som en timme.

Han lyckas han ta sig upp på vågbrytaren och försöker så fort det går att ta sig in på fasta land. Hjälp, han måste skaffa hjälp. Han befinner sig i ett dimlikt chockartat tillstånd. Han hittar några vuxna som först inte fattar vad det rör sig om när han stammande och osammanhängande försöker hacka fram vad som har hänt. Men när de väl begriper så lämnar de honom ensam på stranden för att gå och leta. Ensam, blöt, frusen och rädd.

Efter vad som känns som en evighet kommer de tillbaka till honom. De ställer sig och pratar ovanför hans huvud.

”Det verkar inte vara någon idé, han har säkert drunknat.” Drunknat, han smakar på ordet men kan inte, och vill inte inse vad det betyder.

De vuxna fortsätter sin diskussion om vad som ska göras. En av dem går iväg för att ringa. Den som verkar mest aggressiv vänder sig mot honom där han skakande, blöt och rädd sitter i sanden. Vinden för med sig en pust av unken lukt.

”Vilket jävla påfund! Vad skulle ni i båten att göra? Jävelungar!”

”Han är säkert chockad, ta det lite lugnt”, säger en av dem andra.

”Det spelar väl ingen roll! Vad fan skulle de i båten att göra!? Säg mig det! Stryk skulle han ha!”

”Det hjälper väl inte nu.”

”Asch!” Den aggressive mannen fnyser föraktfullt och flyttar sig en bit bort.

Tårarna börjar rinna utefter kinderna på honom där han sitter. Allt han vill är att hans vän ska komma tillbaka.

En polispatrull kommer till platsen och ställer frågor till honom som han har svårt att besvara. Mer och mer känner han det som om han befinner sig i en alltmer konturlös dimma.

Han får en filt om sig och blir placerad i baksätet på polisbilen som kör honom till sjukhuset.

Först kan han inte tala om vem han är eller var han bor. De blödande sår som han fått märker han först nu när de tvättas rena och läggs om. De yttre såren spelar ingen roll, även om de nu börjar göra rejält ont. De inre såren är av större och svårare art.

Hans mamma har så småningom saknat honom och ger sig ut för att leta. Hon ringer polisen när hon och hennes nye man får höra talas om en drunkningsolycka nere i småbåtshamnen. Det är så de får reda på var han finns.

Med tårarna forsande ner för kinderna rusar hans mamma fram till honom där han ligger nerbäddad under en stickig filt i en alltför stor säng. Han börjar gråta på nytt när han känner hur hans mamma kramar honom hårt och krampaktigt, liksom av dåligt samvete.

”Min lille gubbe! Åh vad jag är glad att du lever!” säger mamma och kramar honom ännu hårdare.

”Mm, men vad hade ni i båten att göra?” säger mammas nya man innan han går ut för att röka...

Det är sommar, sol och semester. I en röd Opel i det lämmeltåg av bilar som är på väg mot den halländska kusten sitter en kortklippt mörkblond man som är trettio och några. Hans namn är Tomas Odström och han känner egentligen ingen brådska att nå sitt resmål. Hans tankar far mellan nutid och dåtid. För en kort tid sedan hade hans flickvän Malin sagt hejdå. Hon hade hittat en annan vilket hon ihärdigt förnekade. Men när Tomas kom till hennes lägenhet för att hämta sina sista prylar tyckte han dock att herrskjortor och fotbollskor talade ett annat språk. Semesterplanerna fick göras om, och det var därför han var på väg åt det här hållet.

Under hela sitt vuxna liv har han undvikit västkusten, vilket i sig bara det är en bedrift, då människorna i hemstaden Borås alltid styrde kosan åt det hållet så snart det blev barmark. Men inte Tomas. Han har alldeles för starka minnen därifrån. Minnen och känslor som på nytt kommer fram när han genom bilens rutor ser hur landskapsbilden förändras till mera lågkulligt än bergigt. Odlade åkrar och ångar breder ut sig över fält och dalsänkor.

Men det hade inte alltid varit så. Det hade funnits en tid då det var roligt och spännande att åka till kusten på helger och semestrar. Men det var då det, under de sista åren på 60-talet.

Hans föräldrar hade fortfarande varit gifta och haft en liten stuga som de åkt till så ofta det funnits tillfälle.

Det hade funnits trygghet och värme, och han hade haft sin kompis Roger, några stugor bort. På kvällarna, efter en hel dags lek, hade han suttit i skenet från fotogenlampan och druckit varm choklad och ätit prickigkormacka. Sedan hade han pussats godnatt och lyssnat på ljudbojen långt därute till havs innan han somnade i sin trygga tillvaro. Just kvällarna hade han tyckt om, det hade funnits något mysigt över det hela när familjen suttit samlad och solen hade sjunkit i havet.

Men det stundade andra tider, inte fullt lika mysiga. Hans föräldrar skilde sig och hans mamma träffade en ny man. Nu var det en annan mansperson med i bilen när de åkte till stugan. Chokladen och mackorna smakade inte längre lika gott. Han hade även haft svårt att dela mammans glädje över den nye mannen.

Tack och lov så hade han haft en bra kompis att ty sig till och dela leken med på dagarna. De vuxna ville vara ifred, det var i alla fall det de signalerade, och den som hade signalerat mest var mammans nya man.

Men han hade haft Roger. Tillsammans hade de lekt, upptäckt och äventyrat sig genom dagarna. De hade klättrat i de korta vindpinade tallarna, byggt kojor, smugit på folk, samlat grejor som flutit iland på stranden. Hela tiden tänjt på gränserna för äventyrets ram. Och så kom då den dagen då de vuxna återigen gav signal om att de ville vara ifred. Det var så det kom sig att Tomas och Roger begav sig ner till småbåtshamnen. Den dagen då det var mulet och grått och blåste frånlandsvind.

Sin pappa såg han efter skilsmässan mindre och mindre av. Varför hade han aldrig kunnat förstå. Men pappan fick ett annat arbete och flyttade till Göteborg. Det var egentligen inte alls långt bort. Men för ett barn kunde de få milen lika gärna vara avståndet till månen.

Deras kontakt under hans uppväxtår kom att inskränka sig till paket på julafton och på födelsedagen. De år då det inte glömdes bort. Han hade känt sig djupt sviken. Han hade velat ha sin pappa hos sig. Särskilt efter händelsen då Roger drunknade.

Men far och son hade i alla fall tagit upp en viss kontakt efter att Tomas mamma hade avlidit i lymfkörtelcancer. Det var nu över 10 år sedan och kontakten fick väl anses som högst sporadisk och aldrig särskilt djup. Men de hörde i alla fall av sig till varandra, och det hände även att de träffades.

Det är sin pappa som han nu är på väg till när minnena från förr börjar snurra i huvudet på honom. Inte för att han har glömt något. Nej det finns där hela tiden. Men det blir mer påtagligt nu när han ser den från barndomen så bekanta miljön. Dalsänkor med åkrar och

ängar. Beteshagar med svartvita kossor, stengärdsgårdar, träd och växter som verkar huka sig för blåsten, ljuset. Allt, verkar vara som hämtat från då...

Hans pappa hade sedan tre år tillbaka en stuga knappt en mil från den förra, och Tomas hade haft en stående inbjudan lika länge att komma och hälsa på, men alltid kommit med olika skäl för att slippa. Han och pappan hade inte tillbringat någon semester ihop sedan före skilsmässan. Men det var det de skulle göra nu, och i den här miljön till råga på allt.

Jaja, tänker han i ett försök att dämpa den nervositet som ökar ju närmare resmålet han kommer, det handlar ju bara om ett par dagar. Och han kan ju åka därifrån när han vill. Sedan hade pappan en ny kvinna också, henne hade han pratat med i telefon ett par gånger. Han svänger av den större vägen och kommer in på en lite mindre. Uvarp 5 km står det på skylten, nu är det inte långt kvar...

Han närmar sig sommarstugeområdet som ser ut precis som de brukar göra, det vill säga en mängd mindre hus hopträngda på en begränsad geografisk yta med en liten grön plätt omkring. Det ska vara ett brunt hus med en liten altan på en hörntomt med två korsande stigar framför och en talldunge bakom. Där, där måste det vara. Han svänger in bilen på stugtomten och kliver ur. Han drar ett par djupa andetag och känner sältan i havsluften. Handflatorna är fuktiga och han har hjärtklappning.

Det verkar tyst och öde. När han går upp på altanen ser han att det sitter en liten lapp på dörren. Är och handlar kommer snart!

Jaha, tänker han och står kvar och ser sig omkring. Från intilliggande stugor hörs sorl och barnskrik. På något odefinierbart sätt känns det inte riktigt bra. Han vet inte vad det är. Bara att det är en allmän obehagskänsla och som har satt sig i mellangärdet på honom. Det tutar när en Volvo svänger upp och stannar framför stugan.

”Välkommen grabben, kul att se dig!” Pappa Rolf far ur bilen innan tändningen är avslagen och kommer mot honom med ansiktet i ett

enda stort leende. Men i samma ögonblick de får ögonkontakt känner Tomas det som om en osynlig mur reser sig framför honom. Det här känns inte bra. Fan också! Han anstränger sig och lyckas prestera ett grin som med lite fantasi och rätt vilja kan tas för ett leende.

”Resan gått bra, inga problem att hitta?”

”Närå.” Han skakar nekande på huvudet.

”Ja, och det här är Siv.” Pappan visar med handen mot en kvinna som stiger fram med utsträckt hand. Hon ser ut att vara i femtioårsåldern med askblont hår i en pagefrisyr, lite läppstift och blå ögonskugga. Hon ser bra ut. Hon hälsar vänligt och hennes handslag är fast. Han får direkt ett bra intryck av henne.

När de kliver in i stugan ser Tomas att hans pappa lagt ut en del kring midjan och att de gråa hårstråna är lite fler än när de sågs sist. Annars är han sig lik med rutig bomullsskjorta och det lite tunna håret bakåtkammat. Han ser sig omkring i stugan. Den består av två små sovrum och ett litet vardagsrum samt en kokvrå.

”Här får du kvarta!” Pappan visar honom vilket av rummen han ska få disponera. ”tråkigt det där med din tjej hörnu!”

”Tja”, Tomas rycker på axlarna ”det finns väl fler.” Han vill inte beröra ämnet mer. De går ut till Siv som håller på med kaffebryggaren.

”Det är snart klart. Och hur känns det att ha semester då?” Undrar Siv på lätt nasal göteborgska. Hon tittar på honom med vänliga ögon. Han svarar att det känns rätt bra att slippa lastbilen ett tag. Åtminstone i sommarvärmen.

De sätter sig vid bordet i det lilla vardagsrummet under allmänt småprat. Tomas blir bjuden att ta för sig av kanelnäckorna som inköpts till hans ära. Hans pappa undrar om han inte ska byta till Volvo istället, för då kunde han ju få hjälp med bilen, son till en verkmästare på en auktoriserad bilverkstad som han är. Tomas svarar då att vad det gäller att meka så kan han det som behöver kunnas, och att han hittills aldrig behövt anlita en bilverkstad.

Han tittar ut genom fönstret och frågar efter vägen ner till havet. Siv svarar honom att det går att gå åt båda hållen. Det finns strand vilket håll han än går åt, men om det är klippor han är ute efter så ska

han gå åt höger och förbi själva badstranden.

”Jävlar! Jag glömde köpa cigaretter.” Tomas pappa känner över bröstfickorna på skjortan. ”Hur fan kunde jag glömma det?”

”Men åk ni och köp det då så kan jag börja med middagen så länge.” tycker Siv.

Tomas och hans pappa går ut till Volvon och åker iväg.

”Då kan vi ju ta lite sightseeing på vägen, eller vad tycker du? Så får du se vad som finns i grannskapet.” De åker runt på småvägarna och Tomas får se och höra om de olika begivenheter som finns att begåpa. De åker längs en raka förbi en servering med minigolfbana. Efter en kurva ett nytt stugområde och en campingplats. De pratar under relativ avslappad stämning ända till Tomas hör hur hans pappa plötsligt utbrister:

”Faan, precis som förr i tiden, far och son på väg till lanthandeln för att handla! Ja, jävlar i det, precis som förr i tiden! Va?!” Pappa Rolf dunkar med nävarna på ratten och tittar på Tomas som mörknar i sin uppsyn. Han ser på sin far med vass blick innan han tar till orda.

”Inte riktigt. Du och morsan skildes, eller har du glömt det? Sen försvann du bara. Morsan skaffade en jävla idiot till ny karl. Nu är morsan död och jag har hunnit växa upp. Men det är klart att sätter jag mig i baksätet och du köper en Piggelin till mig så kan vi ju alltid låtsas att allt är som förr!” Han ger sin pappa ett sista hårt ögonkast och flyttar sen blicken ut genom vindrutan när det är pappans tur att få ordet.

”Jaa”, börjar han uppgivet ”du har rätt. Det går inte att blunda för åren som gått. Det är möjligt att det inte går att ta igen... Men vi behöver väl inte göra det värre!”

”Men gör för fan inte det då, håll inne med såna där kommentarer!”

”Tomas, det är mycket du inte vet, och mycket du inte har en aning om. Det hjälper dig väl knappast nu att jag säger att jag har fruktansvärt dåligt samvete för att jag inte fanns där, eller fick finnas där. Men jag blev helt enkelt utestängd. Jag har erbjudit mig att hjälpa dig flera gånger, men du vill aldrig ha någon hjälp, ber heller aldrig om någon.

Kan du inte svälja stoltheten någon gång? Du har ju i alla fall mitt blod i dina ådror Tomas.”

”Ja, och det har jag beklagat många gånger.” De åker vidare under tystnad. Tomas tänker på det som sagts. Det blir hans pappa som bryter tystnaden.

”Okej Tomas, det var dumt sagt det där med att allt skulle vara som förr, men kan vi inte, båda två, försöka i alla fall?” Han ser med ens väldigt sårbar och skör ut med det vädjande uttrycket i det annars ganska kantiga ansiktet. ”Åtminstone för mammas skull, tror du inte att hon skulle vilja det?”

”Det är möjligt”, svarar Tomas i knappt hörbar ton. Han minns sista gången han såg sin mamma i livet. Det var när han låg i lumpen och var hemma på helgpermis före en större övning.

Mamma ligger i sjukhussängen. Hon är blek, tård och skallig av strålning och cytostatika. ögonen är matta och saknar den glimt som annars alltid funnits där. Hon sträcker ut sin hand mot honom. ”Du, det är lite saker jag skulle vilja prata med dig om, få förklara för dig.” Tomas anar att det handlar om föräldrarnas skilsmässa och hans relation till sin styvfar. Han finner med ens situationen oerhört besvärande. Han vill inte diskutera ämnet och riskera att lägga mer sten på den börd som hans mamma redan bär.

”Vi får ta det nästa gång vi ses. Jag måste gå till tåget nu. Vi ska ut på övning i morgon.” Det han säger är i och för sig sant, men det ger honom också möjlighet att fly från en situation som han känner att han inte behärskar. Han mamma tittar på honom och får ett sorgset uttryck i sina matta ögon.

”Jag förstår... Men du kommer väl till mig sen när ni är tillbaka?”

”Självklart morsan!”

Men när Tomas fick besked om att en hastig försämring hade inträtt så skulle det visa sig att han inte hann dit i tid. Han missade sin mammas bortgång med någon timme.

”Tomas!”

”Va, vad är det!?” Han tittar sig frånvarande omkring. Nu är de framme vid lanthandeln och bilen har stannat.

”Hör du inte, jag pratar med dig. Men ska vi göra så då?”

”Göra så vadå?” Tomas ser frågande på sin pappa.

”Har du sovit? Du verkar ju för fan helt borta!”

”Jag kom bara att tänka på en sak. Men visst, vi kan väl försöka. Om det är det du menar.”

”Bland annat är det det jag menar.” Hans pappa skakar på huvudet när han öppnar bildörren. Tomas sitter först kvar men bestämmer sig sedan snabbt för att följa med in. Utan att se sig för slänger han upp dörren och hör en duns samtidigt som det tar stopp. Han är snabbt ute ur bilen och sekunden senare befinner han sig stående framför en ljus kvinna som har glass både över bröst och mage. Han hinner se att hon är söt.

”Jaha!” konstaterar hon krasst ”Det var den mjukglassen det!” Accenten är omisskännligt göteborgsk.

”Säljer de mjukglass här?” frågar han i brist på något bättre. Han vet varken vad han ska ta sig till eller säga. Att komma med en förklaring till varför det kunde ske skulle nog bara göra honom till en ännu större idiot i hennes ögon. Tursamt nog så ligger det en rulle hushållspapper i dörrfacket. Han river av några ark och räcker det till tjejen som ser ut att ha ett par tre år kvar till trettiostrecket.

”Här, torka dig med det här, jag köper en ny glass åt dig. Vad klumpig jag var förresten.”

”Ja det kan jag nog hålla med om du.”

Tomas river av mera papper och ger henne det i utbyte mot det kladdiga. ”Det är kanske bäst att du torkar själv, så kan jag riva av under tiden.” Han gestikulerar med händerna för att understryka vad han menar.

”Ja, jag tror också att det är bäst att jag torkar själv”, svarar hon i nedlåtande spydig ton när hon försöker få sin byst hjälpligt ren från kladdig mjukglass. Tomas ser att hon är ganska yppig och då inser han ännu mer sitt misstag.

”Det var ju inte riktigt så jag menade, att jag skulle kladda på dig, även om jag har kladdat ner dig”, får han fram i en stammande ursäktande ton.

”Kladda på och kladda ner”, hon tittar på honom med granskande klarblå ögon. Han känner det som om han endast är klädd i långkalsonger med ånglok på. Nu kommer hans pappa fram till dem.

”Varsågod, kladda inte ner er bara!” Han räcker fram en mjukglass till var och en av dem innan han blinkar åt Tomas och försvinner på nytt, denna gång för att köpa cigaretter.

”Åh, tack!” säger tjejen förvånad. Tomas säger inget. Nu känner han sig ännu dummare. Han tittar upp mot himlen och känner hur han får strössel kring munnen.

”Får du alltid glass av din pappa när ni åker och handlar?” frågar hon i retsam ton och lägger huvudet på sned och tittar på honom med kisande ögon. Han får först svårt med att möta hennes blick men ser henne sedan så djupt han kan i ögonen innan han svarar;

”Så länge jag kan minnas, så har jag alltid fått glass av honom när vi har åkt och handlat tillsammans.” Vad han inte säger är att det är ungefär 25 år sedan det senast skedde. Där fick hon, tänker han när han ser hur tjejen som hittills har haft ett psykologiskt övertag nu har fått större ögon och ser helt förbryllad ut.

”Jaha”, är allt hon får fram. Hon ser fortfarande brydd ut när hans pappa kommer tillbaka och frågar honom om han har talat om vart hon ska skicka tvättråknings.

Tomas ber ännu en gång om ursäkt för det inträffade innan han sätter sig i bilen. Han är inte helt förtjust i det sätt som hans pappa utnyttjade situationen på. Var det för att skaffa sig mentalt försprång och överläge, eller bara för att vara shysst? De åker tillbaka till stugan utan att något mer blir sagt.

Tillbaka går de in till Siv som glatt frågar om allt gått bra.

”Jodå, jag fick mina taggar och fick dessutom köpa glass åt två personer.”

”Så då har ni fördärvat aptiten med glass nu då?”

”Nää, jag åt ingen glass, men Tomas och en tjej gjorde det.” Pappan drar sin version av det inträffade trots att Tomas hela tiden ger honom blickar som säger att det räcker, sluta nu!

Siv verkar mera lyhörd för Tomas signaler och försöker flera gång-

er byta samtalsämne för att inte förstöra allt fullständigt.

De sätter sig till bords och börjar ta för sig av fiskgrytan. Tomas är egentligen inte hungrig. Han äter av ren artighet. Han vet inte varför men allt känns bara så fel. Hela hans liv känns bara så jävla fel just nu. Och inte bara just nu. Allt har varit fel sedan...Han tänker inte tanken fullt ut. Känslan har redan vridit om det i det inre.

Stämningen runt middagsbordet är så tät och tryckt av outtalade känslor att det nästan går att ta på den. Det är Siv som får finna sig i att sitta som någon slags medlare och försöka få konversationen att flyta. Hon lyckas för Tomas tycker efter en stund att hon skulle göra sig som programledare i radio eller TV, eftersom hon verkar kunna prata om vad som helst på ett lagom ytligt och avslappnat sätt. När han frågar henne vad hon sysslar med så berättar hon att hon arbetar med marknadsföring och kundkontakter på ett dataföretag, att det är fritt och att hon trivs bra.

Efter middagen dricker de kaffe och kvällen börjar så smått göra sitt intåg i den västkustska sommarstugeidyllen. Det är ett stort fotbollsevenemang på TV och Sverige har konstigt nog lyckats ta sig fram till något slags kval. En kväll som denna skulle alla sitta och glo på sina TV-apparater. I varje fall Tomas pappa, som även om han själv inte utövade någon sport gärna tittade på den.

”Jag tror jag går en sväng”, säger Tomas

”Ska du inte se matchen då?” Pappan tittar på honom som om han inte är riktigt klok. Låta bli att se en fotbollsmatch, finns det verkligen såna människor?

”Jag ser nog hellre solnedgången i havet.” Tomas tar på sig sin vardagskavaj och går ut. Det får vara hur mycket fotbollskval det vill. Han har mer än nog av sina egna kval...

Han väljer att gå stigen åt höger, det håll som klipporna skulle finnas åt. Han går en stig genom en liten skog av korta vindpinade tallar. Sådana träd han klättrat och byggt kojor i som liten, en knapp mil härifrån.

Han kommer ut ur skogspartiet och fortsätter stigen förbi täta bergtallssnår. Han känner nu mera påtagligt doften av tång blandat med saltan i luften. Han går över ljungbeklädda klipphöllar och når stranden. Vågorna sköljer med sin outröttlighet brusande upp på den fuktiga sanden. Några fiskmåsar seglar i luften och väsnas. Utifrån havet kommer det en behaglig varm vind in mot land. Han låter den varma vinden smeka ansiktet. Inlandsvind, så varm och behaglig. Så annorlunda mot kall frånlandsvind.

Det är bara han ute, inte en människa så långt han kan se. Alla andra sitter antagligen inne och tittar på kvalmatchen. Han blickar ut över havet och den nedgående solen. Himlen kunde vara hämtad från en 1600-tals bataljmålning med sitt färgspektra av varma och starka kulörer, där molnen lyser vita och nästan tredimensionella mot de intensiva färgerna av rött, rosa, lila och gult.

Längre bort på stranden ser han klipporna som reser sig och sticker ut i havet som en förhöjd udde. Han bestämmer sig för att gå dit och sätta sig. Han går i långsam takt längs strandkanten, undviker precis att låta vågorna blöta ner skorna. Det är samma dofter, samma vindar, samma vågljud och fiskmåsläten som för länge sedan. Ingenting verkar till det yttre ha förändrats.

Plötsligt känner han hur en otroligt stark ensamhetskänsla tornar upp sig inuti honom. Som om alla andra vore borta och han var ensam kvar på jordklotet. Så ensam som han känner sig nu har han aldrig känt sig någon gång tidigare. Han har heller aldrig känt ett sådan stort behov av att ha någon nära sig som han gör nu. Han får en tjock klump i halsen. Han skulle kunna ge vad som helst bara för att få ha någon här som kunde hålla honom i handen. Någon som vågade se honom, vågade vara nära och bekräfta honom. Men det finns det inte. Han har bara sig själv här och nu. Precis som han brukar ha. Han är helt utlämnad till sig själv, nu och för all överskådlig framtid. Känslan blir större och större, växer och växer inuti honom. Som en stor outgräten sorg som väljer upp som en vaknande vulkan.

Klumpen i halsen blir allt tjockare och han sväljer hårt. Tårar är inte hans melodi. Han känner att vissa delar av honom är avstängda,

fast det hade varit bra om de fungerat. Men det gör de inte. De försvann i havet med hans vän.

Han kommer fram till klippudden, som är cirka 100 meter lång och 75 meter bred och som smalnar av utåt. Han kliver upp på klipp-hällarna och tar sig fram över bergets sprickor och skrevor och sätter sig lite längre fram där han har utsikt såväl framåt som åt sidorna. Han sitter där och betraktar på nytt havet och vågorna och den nedgående solen och himlen som fortfarande är lika dramatisk i sina färger. Den starka ensamhetskänslan finns kvar inom honom och vägrar lämna.

Havet, det var detta hav som tog hans vän för 25 år sedan. Han skulle vilja gråta men kan inte. Det knyter sig bara hårt inom honom. Efter vad han hade hört så hade de aldrig hittat Roger. Han, eller det som fanns kvar av honom, borde rimligtvis finnas i havet.

En tanke far genom hans huvud. Det var i och för sig en bit att gå, men om han skulle ta sig till småbåtshamnen och dyka i och leta? Kanske skulle han kunna finna sin vän? Hela sitt liv har han varit ner-tyngd av skuld-känslor över det inträffade. Men om han fann sin vän och gav honom en anständig och värdig begravning, skulle det inte då sona lite av det inträffade? Eller? Jo, det skulle det. Han bestämmer sig och ska börja resa på sig.

”Jaha, här har vi en till som inte tycks gilla fotboll!” Tomas rycker till när han återförs till verkligheten och nuet från sina drömmar och planer. Han vänder sig mot rösten. ”Va, vadå?”

”Var du långt borta? Du ser helt chockad ut. Skrämde jag dig?”

”Va? Nä, jag satt och tänkte lite bara.” När han ser vem det är känner han sig ännu mer tillintetgjord. Det är mjukglasstjejen. Hon tittar roat på honom och går och sätter sig några meter snett framför honom.

Tomas ser hur hennes axellånga lite busiga blonda hår glänser i motljuset. Han fortsätter att titta lite i smyg på henne. Han vill inte bli ertappad med att sitta och glo för den händelse hon skulle vända sig om. Han känner sig tillräckligt bortgjord ändå. Ändå hör han sig själv säga, ”Så du gillar inte fotboll?”

Hon vänder sig om med ett lite förvånat uttryck i ansiktet. ”Näe,

och det gör väl inte du heller, för annars hade du väl inte suttit här.” Hon vänder sig på nytt framåt.

”Fotboll kan man ju se när som helst, men solnedgångar i havet är något särskilt. Det finns något avslutande med det.”

”Det första kan jag hålla med om men vad menar du med det andra?” Nu vänder hon sig om så att hon sitter mer åt hans håll. Hon tittar lite undrande.

”Jo alltså, när solen går ner är dagen slut. Då kan man summera om man lärt sig något att ha med sig i livet eller om man står kvar på samma ställe som dagen innan. Har man beslutat sig för något kan man se om man gjort något av det.” Han vet inte hur han bär sig åt, men han tycker bara att det han säger låter som nån slags kvasiintellektuell neurotisk goja. Hon tror säkert inte att han är riktigt klok. Efter att först ha varit en typ som slänger upp bildörrar hänsynslöst känner han sig nu som om han ger intryck av att vara en livs levande personifierad dikt skriven av en existensiellt grubblande skald under romantiken. Någon sån där djuping som Stagnelius eller Tegnér, och som fröken i skolan tvingade honom att läsa högt, vilket han hade gjort om än med starkt begränsad inlevelse. Därför blir han förvånad över hennes svar.

”Det ligger faktiskt något i det du säger”, hon lyfter på huvudet och ser ut som om hon sökte efter ord, ”det kanske är så, att man går här på klotet för att lära sig olika saker.” Hon ser Tomas i ögonen ”Har du lärt dig någonting i dag?”

Han skrattar till kort och glädjelogt. ”Det är väl att man ska se sig för innan man slänger upp en bildörr i såna fall. Men annars står jag nog och stampar på samma fläck.”

”Var det det du satt och tänkte på när jag kom och skrämde dig?”

”Kanske inte det första, men i alla fall det sista. Det verkar inte ha hänt så mycket sen jag var här vid kusten och såg en solnedgång i havet sist.”

”Det låter ju som om det skulle vara himla länge sen, hundra år sen eller nåt?”

”Jo”, svarar han lågt och eftertänksamt, ”det var länge sedan. Man tror att allt förändras, och att man själv förändras. Sen upptäcker man

när man återvänder att allt är sig likt. Både till det yttre och inre.” Nu känner han sig som Hamlet i en av sina galnaste monologer, inte för att han har läst Shakespeare, men det lilla han sett och hört verkade lika djupt och konstigt som hans resonemang måste verka för en utomstående just nu.

Mjukglasstjejen verkar inte riktigt veta vad hon ska säga . Hon tycker sig se något sårbart och tragiskt hos honom men vill inte direkt fråga vad det är, utan frågar istället om han har varit här förut.

”Inte precis här, men i Gläfsbo.” Han pekar med armen norrut och ångrar genast vad han sagt. Han möter hennes blick. ”Men det var som sagt länge sedan, och sedan dess så har vissa saker i princip inte ändrat på sig.” Han flyttar blicken ut över havet och ser den sista biten av solen åka rutschkana ner i havet.

”Det börjar bli mörkt”, säger han för att byta ämne, ”man kanske skulle dra sig hemåt eller vad man ska kalla det.” Han reser på sig. ”Jag är fortfarande ledsen för det där med glassen förut idag.”

”Äh, det är inte så farligt, jag fick ju en ny!” Nu reser även hon på sig och borstar av jeansen i baken. ”Vilket håll bor du åt?”

”Däråt.” Tomas pekar söderut åt det håll han kommit ifrån. ”bortanför den lilla skogen.”

”Jaha, gick du stigen eller vägen?”

”Jag kom hit på en stig. Finns det en väg också?”

”Mm, och jag tänkte att om du skulle gå vägen så kunde vi slå följe upp till serveringen och minigolfbanan. För sen ska jag åt andra hållet.”

”Det kan ju vara kul att gå en annan väg tillbaka. Om inte annat så för att få sällskap en bit.” Han ger henne ett snabbt leende och under en sekund kan hon ana en liten glimt av liv i hans ögon. De tar sig ner från klipporna och går sakta mot de spår i den packade sanden som leder upp mot vägen.

”Tomas heter jag förresten.”

”Elisabeth!”

”Kallas du för Lisa eller Bettan?”

”Lisa, inte Bettan bara!” Hon skrattar till ”Var kommer du ifrån?”

Tomas berättar att han kommer från Borås och jobbar som last-

bilschaufför. Att han hämtar grejor på en terminal som han sedan åker runt och levererar till alla möjliga orter och ställen.

Sedan får han höra att Elisabeth också kommer i kontakt med terminal på dagarna. Fast då handlar det om en dataterminal. Hon jobbar som kontorist på en skeppsmäklarfirma.

De fortsätter att gå under det att deras konversation blir allt mer lättsam. Lisa har ett spontant och otvunget sätt och Tomas känner sig för ett ögonblick lite lättare till sinnes. De pratar om allt möjligt. De kommer fram till vägen vid serveringen och minigolfbanan där de stannar till.

”Ja, nu ska jag åt andra hållet, men jag får tacka för trevligt sällskap”, säger Lisa vänligt leende och bugar sig lätt. ”Kul att stöta på någon som inte måste se tjugotvå gubbar eller vad det är, jaga en boll som de aldrig får in i mål!”

Tomas skrattar till åt Lisas kommentar. Själv rörde han gärna på sig, men hade bollkänsla som en fyrkantig sten ungefär.

”Det kanske är tur att vi är olika. För tänk om alla skulle sitta på klipporna och se på solnedgången och vråla jaa, där satt den! När solen går ner. Det skulle ju se ut!”

”Men då slipper ju några i alla fall se stolpe ut!”

Hon skrattar och stryker tillbaka håret över ena örat. Tomas ser hur hennes djupa blå ögon spritter av livsglädje. Det är tydligt att det inte vilar några ledsamheter där.

”Men nu ska jag inte uppehålla dig längre, även om det var trevligt att råkas.”

”Detsamma chaffisen, vi kanske syns någon annan dag!” De säger hejdå och går åt varsitt håll.

Lisa går längs vägen. På ena sidan breder vass, strandråg och låga buskar ut sig över en annars öppen yta ner mot havet. På andra sidan tättnar stugor och villor till ett nytt område. Hon sorterar intrycken av killen som kladdat ner henne med glass och som hon bokstavigt talat sprungit på två gånger idag. Vid affären hade hon först tyckt att han

enbart var klumpig som inte såg sig för. Men han hade ju ändå försökt att fixa till det hela så gott han kunnat, mitt i all pinsamhet. Många hade säkert bara stått där, eller kanske till och med smitit rent ut av.

Han hade verkat helt försjunken i djupa tankar när hon först tilltalade honom på klipporna. Säkerligen hade han varit långt borta i tankarna även vid affären. Men vad kunde det vara som fick en kille i den åldern att helt solo gå och sätta sig och titta på solnedgången, när det för övrigt inte fanns en människa ute? Och vad hade han menat med det kryptiska han sagt? Hon kunde inte hjälpa det, men hon blev lite nyfiken på vad det var han syftat på men inte velat säga i klartext. Jaja, det var hans sak. Men för övrigt hade han ju verkat vara en trevlig kille. Lugn, lite tillbakadragen, kanske rentav lite blyg. Han hade inte varit påträngande men ändå verkat intresserad av vem hon var och vad hon sysslade med. Han var säkert en bra kille, även om han verkade vara den där funderande typen. Nu är hon i alla fall hemma.

Tomas går vägen fram åt sitt håll. Asfalten övergår i grus och hans skor blir ännu dammigare. Det är konstigt hur vissa saker kunde te sig. Men han upplevde att kvällen fick en helt annan vändning i och med pratstunden med Lisa.

Att hon var söt och såg bra ut det hade han ju konstaterat förut under dagen. Hon verkade lättsam och enkel, verkade ha humor och glimten i ögat. Och en lagom utstrålning av både självförtroende och ödmjukhet på samma gång.

Ähh, tänker han och beslutar sig för att skjuta vidare fantasier åt sidan. Det är ingen idé att göra sig en förbättrad bild av någonting som egentligen inte finns. Men den lilla stund de pratat och promenerat tillsammans gjorde ändå att det kändes betydligt lättare att återvända till stugan.

Pappan och Siv sitter och dricker te och äter skorpor när Tomas kliver in.

”Vi vann, vi är i final!” skorpsmulorna sprutar ur munnen på hans pappa.

"Vadå vi vann?" säger Siv, "Du var väl inte med och spelade heller. Hade Sverige förlorat hade det hetat att de förlorade." Hon gör en gest åt honom att sätta sig och frågar honom om han vill ha te och skorpa. "Du kanske inte smular lika mycket som far din." Hon skrapar ihop skorpsmulor från bordet åt fotbollsfantastens håll. "De här är dina!"

Tomas sätter sig och får frågan om hur han har haft det.

"Jodå, det var trevligt."

"Trevligt? Vackert menar du väl?"

"Vackert? ja, det var det nog också." Han skruvar på sig. Siv tittar förvånat på honom. "Vad du pratar konstigt?"

"Gör jag?"

"Ja."

Han nämner kort att han träffade en person som han kom i sam-
språk med, och att det var en person som han träffat förut idag.

"Å fan, var det hon glasstjejen från affären?!" Pappan blir nu plöts-
ligt intresserad. "Vad sa hon då, var hon sur?"

"Nädå. inte alls."

"Det var hemskt vad du vaknade till!" Siv tittar på honom "Va´ hon
så snygg eller?!" Hans pappa blir lite generad.

"Nää, hon såg ganska alldaglig ut."

"Lite sötare än genomsnittet", inflikar Tomas "och lite trevligare
också." Han drar på smilbanden.

"Ja, jag tänkte väl det!" Siv fnyser åt Tomas pappa. Själv får han
nästan svårt att hålla sig för skratt. Siv har något visst. Han gillar
hennes jargong som är kvick och lite rå, men samtidigt hjärtlig. Hans
pappa muttrar något om fruntimmer.

När Tomas ligger i sängen och tittar i taket börjar tankarna på nytt
snurra i hans huvud. Så var man tillbaka igen då, i samma miljö som
för länge sedan. Sist han låg så här så hade hans mamma levtt och haft
sin nya man med sig. Nu låg han under samma tak som sin pappa och
hans nya kvinna. Han kom på sig själv med att lyssna efter ljudbojen.
Den där bojen som i mörkret med sitt hesa dova läte varnade sjöfarare

för grund där ute i havet. Men han hörde den inte. Den kanske var borta? Borta, precis som hans pappa efter skilsmässan. Sista gångerna han låg och lyssnade efter ljudbojen hade han drömt om att hans pappa skulle komma tillbaka till honom. Efterhand hade saknaden ersatts av besvikelse och slutligen också av vrede för det svek han upplevde att han utsattes för.

Svek, var han inte själv en sorts svikare egentligen? Eller? Att Roger aldrig skulle komma tillbaka, det insåg han. Men det hade tagit många år för honom att förstå det. Längre hade han pendlat mellan hopp och förtvivlan. Ena stunden insåg han vad som faktiskt hänt, bara för att i nästa tänka att Roger kommit upp på något annat ställe och inte fick träffa honom för sina föräldrar eftersom det var Tomas som sagt att de skulle hoppa.

Hans mamma hade träffat Rogers föräldrar vid något tillfälle kort efter olyckan. Men Tomas hade inte fått träffa dem. Hade han förresten klarat det? Han var definitivt övertygad om att de ansåg honom som ansvarig för hela tragedin.

Roger hade haft en lillasyster också och som oftast inte hade fått vara med och leka. Vad tänkte hon om honom? Var han någon slags mördare utan samvete i Rogers familjs ögon?

Han känner nu på allvar att han kommer att få svårt att somna. Han är tillbaka i något han aldrig gjort klart. Att det är miljön, som med alla sina dofter och ljud, får honom att känna ångest, det inser han. Men han vet inte vad han ska göra för att bli kvitt de själsliga smärtorna som plågar honom.

De obearbetade känslorna finns inom honom som ett infekterat sår. Ett stort sår som bara värker och värker. Han har aldrig pratat med någon om det som hänt. Bara tigit och lidit sig genom alla år.

Han vänder och vrider sig i sängen. Han har en mardröm som återkommer då och då. Han och Roger sitter i båten och vågorna går höga runt omkring. De gör sig klara för att hoppa då Roger faller överbord och desperat sträcker armarna mot båten för att bli uppdragen. Men Tomas står bara där och tittar på honom utan att röra sig. För han kan inte röra sig. Han kan inte göra nåt. Det han ser innan

Roger försvinner i det skummande havet är hur han tittar på Tomas och anklagande pekar på honom. Och när handen med sitt pekande finger som det sista av Roger försvinner under ytan vaknar han. Först vet han aldrig var han är, sedan känner han hur hjärtat nästan bultar sönder bröstkorgen, och att han är alldeles kallsvettig. Efter det brukar det ta lång tid innan han åter vågar sluta ögonen igen.

Nu är han rädd att hans mardröm ska komma och spöka för honom. Framåt gryningen lyckas han slumra till och hans mardröm lämnar honom konstigt nog ifred. Men han sover oroligt.

Han blir väckt vid niotiden av att hans pappa knackar på dörren och frågar om han vill ha frukost. Mödosamt och med huvudvärk kommer han ur sängen. Han känner sig inte speciellt fräsch och går hopsjunknen ut till pappan och Siv som dukat till frukost utomhus. Det är en strålande dag med solsken och molnfri himmel. Utifrån havet kommer det en svag bris. Siv tittar på honom med häpna ögon.

”Vad du ser fräsch och fin ut då! Du ser ju ut som om du varit på fest i en vecka. Minst!”

”Har du legat obekvämt?” frågar hans pappa. Tomas muttrar något om att bara han är morgontrött och att han alltid ser ut så här på morgnarna.

Håglös slår han upp kaffe och börjar skala sitt ägg. Under hela tiden de sitter och äter känner han sig allmänt okoncentrerad och har svårt att delta i samtalet kring bordet. Pappan och Siv ska åka in till stan och frågar om han vill följa med. Han skakar på huvudet. Nej, det vill han inte. Men han tycker de kan lämna mat och disk till honom så tar han hand om det.

Tomas är ensam i stugan. Han undrar om han håller på att bli knäpp. Vad är det med honom? Han stirrar på väggarna och undrar om han ska börja klättra på dem. Sen slänger han t-shirten på sängen och drar på sig sina joggingskor.

Han börjar jogga i en sakta lunk längs den slingrande stigen åt vänster. Han kommer fram till sanddynerna och känner hur den sträva vas-

sen gör vita rispor i huden på vaderna och hur skorna blir fulla av sand. Ute på den släta och fuktiga stranden tömmer han skorna och joggar vidare. Nu i ett snabbare tempo. Måsarna skriker och det gör de nakna barnen i sina solkepsar också. Han ser hur folk ligger och steker sig med solcremen inom bekvämt räckhåll. Föräldrar tittar med skuggande händer över ögonen vad deras barn har för sig. Folk springer i och ur vattnet. Det tjoas och tjimmas, alla verkar tillhöra något sällskap, ingen verkar ensam. Alla verkar glada. Men han försöker att inte bry sig, han kutar på i den tunga sanden för att om möjligt få lite ordning på sitt inre.

För att hålla en bra takt börjar han nynna på en sån där ramsa de sjöng i lumpen när de kutade i grupp. En sån där rytmisk ramsa som de amerikanska marinsoldaterna sjunger. Det fungerar, det fungerar alltid. Nu blir det lättare att hålla en jämn fart. Folk tittar på honom och verkar undra hur någon kan kuta som en blådådre när det är så här varmt. Men de får titta bäst de vill, han känner att det börjar lätta inombords. Att han har gjort något bra.

Trött och utpumpad kommer han tillbaka till stugan som fortfarande är tom. Han tittar efter läsk i kylen men hittar ingen. Istället dricker han en försvarlig mängd vatten innan han låter duschen ta bort svetten. Nu känner han sig betydligt fräschare än på morgonen, och lugnare. Eftersom nattsömmen blev som den blev lägger han sig på sängen och somnar efter någon minut.

När han vaknar har klockan hunnit bli två och någon Volvo syns fortfarande inte till. Han börjar bli sugen på att få något i magen och längtar dessutom efter en kall läsk. Han tar på sig t-shirten och letar upp plånbok och bilnycklar.

Med alla rutor nerhissade kör han sakta bort till serveringen som ligger i en T-korsning. Minigolfbanan ligger snett bakom serveringen och Tomas ser som hastigast hur några sällskap håller på och spelar när han parkerar bilen.

Han kryssar mellan borden på uteplatsen och kliver in. I ett hörn står en jukebox och på väggarna hänger det affischer från gamla kända filmer. Han slår fast att det är ett sånt där ställe som det går tretton på dussinet av.